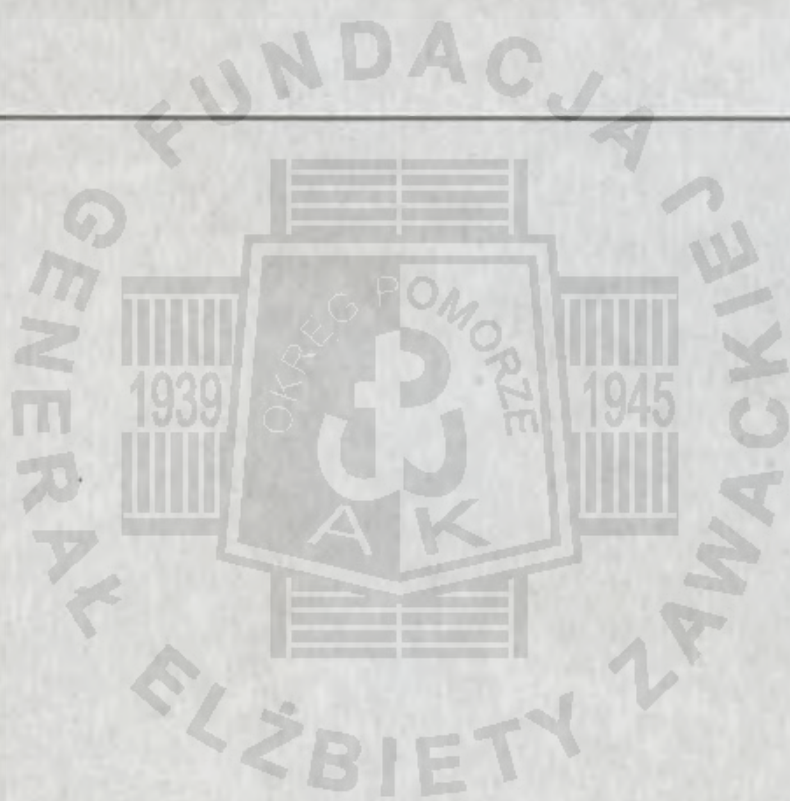

Archiwum Fundacji Pomorskiej Armii Krajowej
ul. Mickiewicza 11, 81-100 Świdwin
87-100 Świdwin, ul. Mickiewicza 11, tel. 94 650 22 106
6 94 650 22 106
WP 956 10 20 727, 94 650 22 106
KRS 0000041862
Nr r-ku 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

wpomoc. dokum.
22.12.2008 r.

Reimanowski Tadeusz

syn:
Języ Henrykowski

bracia

Włodarski
AK

*Szczygłowski Wojciech
Adam

M: 112/721 Pom.

**SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI**

Sebastianowski Wojciech Adam

T: M-112/721 Pom

Włocławek, A II

I./1. Relacja k. 2 s. 1-4

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora k. 6 s. 1-8.

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —

II. Materiały uzupełniające relację k. 6 s. 1-7

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ... —

IV. Korespondencja

1) rodzinny W. Sebastianowski k. 5 s. 1-6

V. Nazwiskowe karty informacyjne k. 9

VI. Fotografie dziesiąt i kronografii

I/11. Relacja - Szarytowski Wojciech A.

1. Kserokopia gypsu z wizjami a
pisane do żony k. 1 s. 1-2
2. Oświadczenie - relacja Marii Szarytowskiej z 20.07. 1986r. o działalności męża - Wojciecha Adama Szarytowskiego, rękop. oryg. - z Arch. E. Zawackiej k. 1 s. 3-4

1/1/11

W- na Pani M. Szczygłowskiej
Chodzież, apteka
Kochana Anny!
Przebieg o przyjęciu
nie posiadał, lub przez okazy
podłachysem, Radegastem,
Gnaackim, a także: pot
kutek, wam, k...
w sprawie z użyciem...
Kochana Anny, czapki
magnetycznej z przetartym
Kochanym, czapki nar-
ciarskiej. Jeżeli będziesz
chciała wysłać przez okazy
postaram się i komunikować
12 p. Pisanek, Kaliska 32 m. 7 albo
2 p. Vaedke, fabr. Bahma,
zhy...
zhy...

1/1/2

proszę dzisiaj do Radog-
berg, w jaki sposób, to
jeszcze nie napisałem.
Wierzę, że wam z Pi-
sarkim i Kosmalkim.
Dr. Englerk jest w szpitalu.
Pracujemy w dalsze
i mamy nadzieję, że
wkrótce wrócimy.
Dajcie mi zawiadomienie
o tym, co tu jest.
Lęczę się o zdrowie
dla Ciebie i Janyka
Ad

ABC
112 / m - P
VII-86

Oświadczenie

Moim mężem mgr farmacji Wojciech Adam Szarygiowski został aresztowany przez gestapo we Włocławku dnia 5 V 1944 r. w aptece przy A. Hitler Platz nr 1 (obecnie Plac Wolności). Równocześnie aresztowano doktora medycyny Engler-
 ta (zamieszkałego w Włocławku przy ulicy Cyganuta nr 8) - najbliższej świad-
 mego w sprawie konspiracyjnej z moim
 mężem w niemieckim zdrowiu.

Wiem, że jednym z bliżej świadomych z mężem był także pisarski - niestety, nie o nim nie wiem. Współpracował z moim mężem Wojciechem Szarygi-
 wskim także Trzciniński - pracownik gmi-
 ny, po wyzwoleniu pracownik admini-
 stracji państwowej.

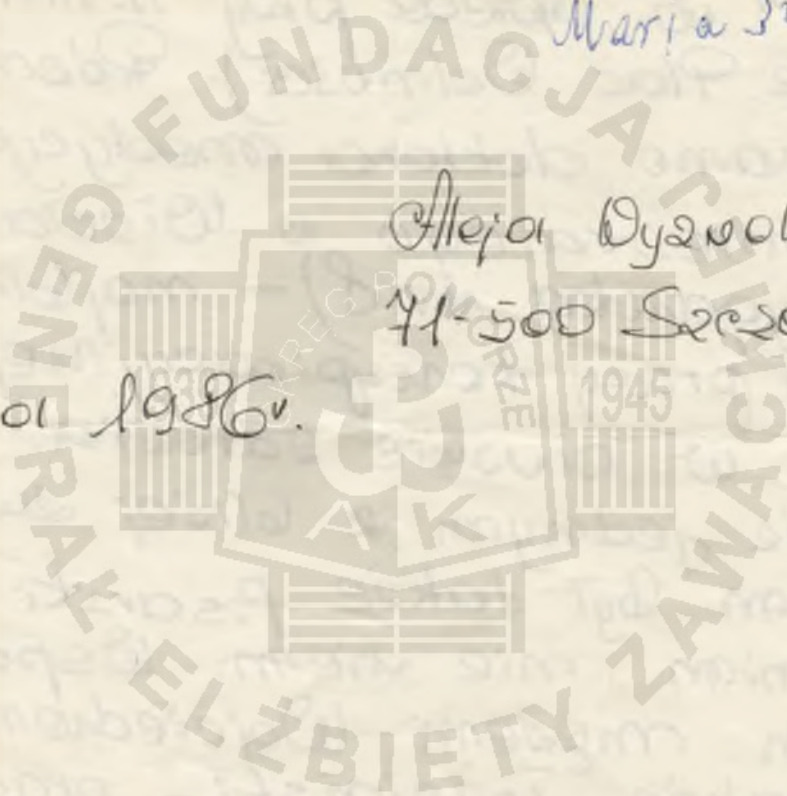
Aresztowania w organizacji włocławskiej nastąpiły po zdekonspirowaniu jej w ge-
 stapo przez jej dowódcę majora rezerwy
 niewiadomego mi nazwiska, który cierpił
 na strach psychopatyczny. Upredmiło po
 podjęciu sobie był leżony był w GG,
 dotąd wystąpił go organizacja. Kiedy

1/11/4
jednak powodzi do Włocławka zgłosił
się do gestapo i ujawnił całą pod-
ległą mu organizację podziemną AK.
Wojciech Szarygiński po aresz-
towaniu, najpierw przebywał w więzieniu
w Włocławku, potem został wywieziony
do Radogoszczy. Zginął zamordowany
na kilka godzin przed wyzwoleniem
obozu.

Maria Szarygińska

Altera Dyzwolenia 36/2
41-500 Szareczie

20 lipca 1986.

1/2. Dokumenty dotyczące reletora: Szarygłowski
Wojciech Adam

1. Legitymacja nr 7 Zw. Zawod. Pracowników
Aptecznych we Włocławku wystawiona
15.04.1919r. z podpisem prezesa - Adama
Szarygłowskiego, kserokop. oryg. k. 1 s. 1
2. Kserokopia dowodu osobistego
nr 4261/13259/25 Wojciecha Adama
Szarygłowskiego wystawiony we Włocławku
15.06.1925r. k. 3 s. 2-6
3. Zawiadzenie Zar. Oddz. we Włocławku
Z BoWiD z 19.10.1950r. o działalności
i śmierci Wojciecha Adama Szarygłowskiego,
kserokop. oryg. k. 1 s. 7
4. Odpis w/w zawiadzenia - moja kopia -
data napisu 9.06.1986r. k. 1 s. 8

1/2 / 1

Legitymacja Nr

Kol.

Chranowski Dobigniew

jest członkiem Związku Zawodowego pracowników
Aptecznych w Włocławku

Prezes *J. Sierpiński*

Sekretarz

J. Chranowski

Włocławek
dnia
15/2 1919r.

5/2/2

Serja B. Nr 035052

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Województwo *Warszawskie*

Powiat *Warszawski*

DOWÓD OSOBISTY

DLA

OBYWATELA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Nr dowodu *4661/13259/15*

GENERALNY FUNDUSZ
1939
ELZB

GENE

Własnoręczny podpis właściciela dowodu

Maksymilian Adam Szarygowski

1/2/3

RYSOPIS:

Wzrost *średni*
 Oczy *brązowe*
 Usta *prost.*
 Nos *normalny*
 Włosy *czarne*
 Twarz *postawiona*
 Szczególne znamiona *ślady ospy na l. policzka*

Posiada znajomość czytania i pisania *Tak*
 Władza językami *polski, rosyjski, niemiecki*

Stwierdza się tożsamość właściciela niniejszego dowodu osobistego z jego fotografią, oraz jego własnoręczny podpis.

Pieczeć:

Podpis:

M. Szarygowski

Imię i nazwisko Wojciech Adam
Szuchyński

Data urodzenia lub wiek 7/XII 1891

Miejsce urodzenia os. Krakowiers

Imiona rodziców Wojciech i Franciszka

Religia os. Kat.

Zawód magister farm.

Stan rodzinny ponaty

Miejsce osiedlenia (miejsce zapisu do ksiąg stałej ludności, przynależność gminna, miejsce zapisu do ksiąg organizacji stanowych) os. Włodawek

Miejsce zamieszkania (faktycznego stałego pobytu) Włodawek pl. Dobrowskiego Nr. 1

Narodowość polaka

PRZYNALEŻNOŚĆ PAŃSTWOWA POLSKA

Stosunek do wojskowości Kat. Cz. § 47.
P. K. U. - Włodawek

Na podstawie jakich dokumentów (dowodów) przynależność do Państwa Polskiego została stwierdzona?

wyc. z ks. ludn. st. tej m.
Włodawka / Ks. IV. Nr. d. 143 str. 317/

Włodawek dnia 15 prze 1925

Podpis: [Signature]

Miejsce na meldunki

Samodowarum
Wolno 1. 1. 1925 r.

Domeli. dnia 11/12 25-

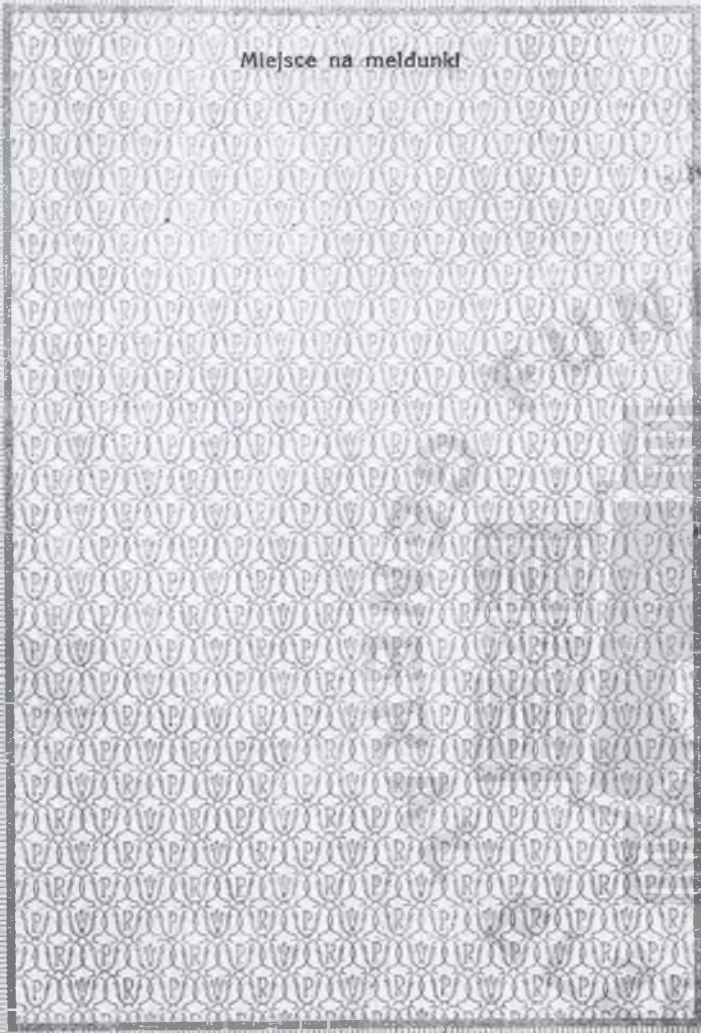

3/2/5

Miejsce na meldunki

Miejsce na meldunki

Drukarnia Państwowa Nr. 27489. 12.I.25. 40.000.

12/16

Paßkontrolle Danzig
8. JUL 1925
O. Z. D. DANZIG

Paßkontrolle Danzig
1. JUL 1925
O. Z. D. DANZIG

Paßkontrolle Danzig
28. JUL 1925
O. Z. D. DANZIG

Paßkontrolle Danzig
29. JUL 1925
O. Z. D. DANZIG

Paßkontrolle Danzig
1. AUG 1925

Eingereist
den 1. JUL 1925
Paßkontrolle
Hptbhf. DANZIG

Eingereist
15. JUL 1925
O. Z. D. DANZIG

Paßkontrolle Danzig
23. JUL 1925
O. Z. D. DANZIG

Paßkontrolle Danzig
29. JUL 1925
DANZIG

Paßkontrolle Danzig
23. JUL 1925

1/12/9

ZWIĄZEK BOJOWNIKÓW
o Wolność i Demokrację
Zarząd Oddziału we Włocławku
L. dz. 585/50 Nr. tel. 17.14

Włocławek, dnia 17-X-1950 roku

Z A S W I A D C Z E N I E

Zarząd Oddziału Zw. Bojowników o Wolność i Demokrację we Włocławku
zaswiadcza, że Ob. Wojciech Adam Szczygłowski ur. 8-XII-1891 roku
jako członek Związku Powstańców Polskich został aresztowany przez gestapo
w dniu 5-V-1944 roku w aptece przy pl. Wolności i wywieziony do
Radogoszczy i tam zamordowany.

Zaswiadczenie niniejsze wydaje się na podstawie zeznania kol.
Vice-Prezesa Zw. Boj. Guzowskiego Wacława i kol. Kewalskiego Stefana
Członka Komisji Rewizyjnej.

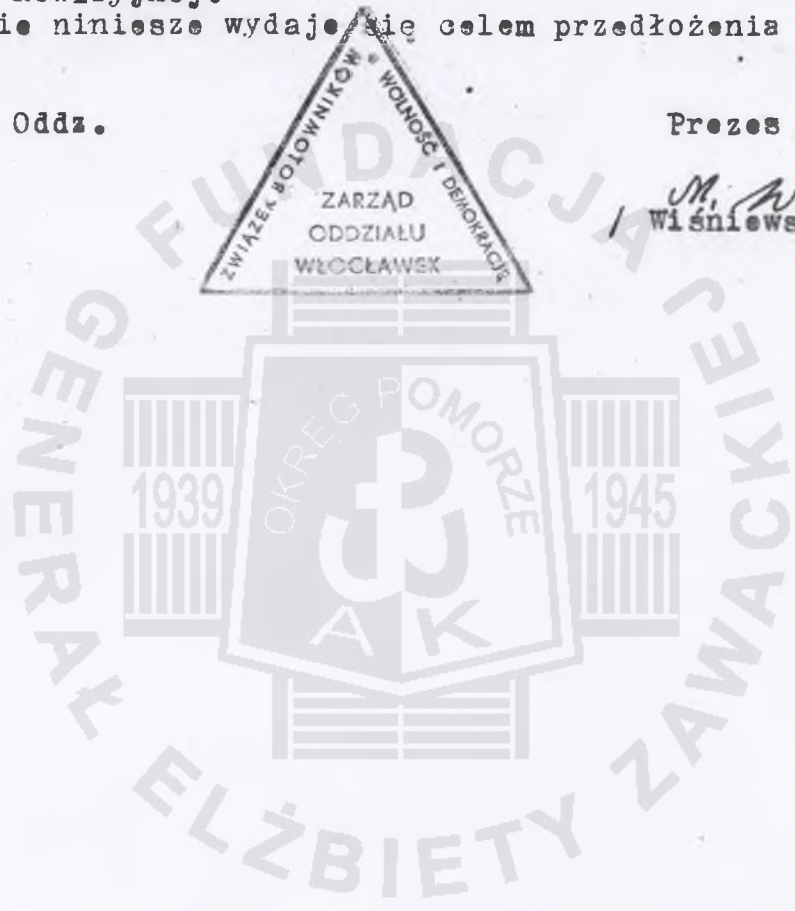
Zaswiadczenie niniejsze wydaje się celem przedłożenia Władzą Zwierzchni

Sekretarz Zarz. Oddz.

[Signature]
/ Kil Wacław /

Prezes Zarz. Oddz.

[Signature]
/ Wiśniewski Mieczysław /

1/2/8

O d r i s

Związek Bojowników o Wolność i Demokrację Zarząd Oddziału we Wrocławiu
 L. dz. 585/50 Nr. tel. 17.14 Wrocław, dnia 17-X-1950 roku Zaświadcze-
 nie Zarząd Oddziału Zw. Bojowników o Wolność i Demokrację we Wrocławiu
 zaświadcza, że Ob. Wojciech Adam Szczygłowski ur. 6-XII-1891 roku jako
 członek Związku Powstańców Polskich został aresztowany przez gestapo
 w dniu 5-V-1944 roku w aptece przy pl. Wolności i wywieziony do Rado-
 goszczy i tam zamordowany. Zaświadczenie niniejsze wydaje się na pod-
 stawie wspomn. kol. Vice-Prezesa Zw. Boj. Guzowskiemu Wacławowi i kol.
 Kowalskiemu Stefanowi Członka Komisji Rewizyjnej. Zaświadczenie niniejsze
 wydaje się celem przedłożenia Wzrostu Zwieszchnim. Sekretarz Zarz. Oddz.
 podpisał W. Kil. /Kil Wacław/ Pieczęć trojkątna: Związek Bojowników o
 Wolność i Demokrację Zarząd Oddziału Wrocław Przew. Zarz. Oddz. M.
 Winiowski /Winiowski Mieczysław/ -----

Odpis powyższy przekazał do zbiorów Z Zawackim
 Julian Zygm. Szymajowski, Srebrna al. Wolności 36/2

Sygn. W. Szymajowski
 Zbiórka Zawacka 1986-06-09

11. Materiały uzupełniające relikw: Szarygłowski
Wojciechu Adam

1. Kserokopia zawiadomienia o ślubie
Marii z Wojciechów i Adama Szary-
głowskiego k. 1 s. 1
2. Wizytówka Adama Szarygłowskie-
go, kserokop. k. 1 s. 2
3. Dariusz Knapik, art. pt. „Legitymacja
nr 7”, „Gazeta Pomorska” 22-23.01.1977r.,
kserokop. k. 1 s. 3
4. Tadeusz Rejmanowski, kopia + ksero-
kopia mpsu biogramu Wojciechu Adama
Szarygłowskiego k. 3 s. 4-7

II/1

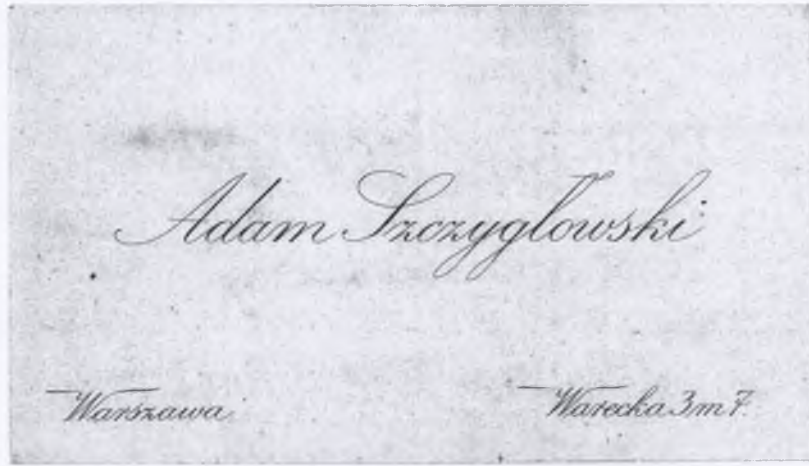
Marja z Wojlanisów i Adam Szczygłowski

*Mają zaszczyt zawiadomić, że ślub ich
odbył się w dniu 24 września 1932 roku
w kościele Św. Krzyża w Warszawie.*

Wrocław

Dąbrowskiego 1 m. 12

Z tradycji regionu

Na pożółkłych kartach legitymacji nr 7 odczytać można następujące słowa: „Kol. Zbigniew Elżanowski jest członkiem Związku Zawodowego Pracowników Aptecznych we Włocławku. Podpis prezesa Adama Szczygłowskiego i data — 5 maja 1919 rok”. W tym czasie wystawiono legitymacje pierwszego w niepodległej Polsce związku zawodowego zrzeszającego pracowników służby zdrowia.

Niewiele dziś pozostało pamiątek z tamtych czasów. Zaginął gdzieś statut, okraśla pieczętka, dokumenty obrazujące działalność. W zbiorach sędziwego dziś włocławianina Zbigniewa Elżanowskiego — jednego z współzałożycieli związku — poczesne miejsce zajmuje fotografia zrobiona we wrześniu 1919 r. w czasie jednego ze spotkań członków ZZPA. Wśród 9 postaci znaleźć można właściciela zdjęcia, prezesa — wspomnianego już Adama Szczygłowskiego, Kazimierza Popielewskiego, Osowskiego i jedyną kobietę Helenę Wędrziliowiczównę. Oprócz Z. Elżanowskiego, żadna z tych osób już nie żyje. To zdjęcie, legitymacja i podłużna pieczętka są jedynymi pamiątkami z tamtych czasów.

Początek historii związku sięga 1918 roku. Wrócili właśnie wówczas z Rosji do Włocławka dwaj koledzy Czesław Marchewka i Zbigniew Elżanowski i rozpoczęli pracę w jednej z włocławskich aptek, która należała do Gutkowskiego. Wpływ działającej we Włocławku Rady Delegatów Robotniczych, rewolucyjne nastroje mas i ciężkie warunki bytowania — złożyły się na śmiałą myśl stworzenia organizacji, która broniłaby intere-

sów pracowników aptek. 3 stycznia 1919 r. w małym pokoiku sublokatorskim przy ul. Łęskiej zajmowanym przez Z. Elżanowskiego zgromadziło się kilkanaście osób. Byli to wszyscy bez wyjątku pracownicy 5 włocławskich aptek. Po krótkim zreferowaniu sprawy uchwalono założenie związku zawodowego oraz przyjęto statut, którego pro-

Legitymacja nr 7

jekt przygotowali Z. Elżanowski i Cz. Marchewka. W kilka dni później utworzenie organizacji zostało zatwierdzone przez starostę. Wybrano 3-osobowy zarząd z prezesem — A. Szczygłowskim, Cz. Marchewką i Z. Elżanowskim.

7 stycznia 1919 roku przedstawiciel związku Cz. Marchewka zasiada wśród członków Rady Delegatów Robotniczych. Od tego momentu rozpoczyna się współpraca między obu organizacjami.

Wkrótce następuje pierwsza akcja związku zakrojona na szerszą skalę. Pewnego styczniowego popołudnia w jednej z włocławskich aptek odbyło się spotkanie pracodawców i przedstawicieli pracowników — farmaceutów. Powagą tego spotkania podnosił fakt uczestnictwa przedstawicieli Rady Delegatów Robotniczych. Żądano poprawy warunków pracy.

Właściciele zgodzili się niespodziewanie łatwo. Uzyskano pod-

wyżkę płac, przedłużenie wycieczki, przedłużenie urlopu do miesiąca. Nowych pracowników przyjmować miano odtąd za zgodą władz związku.

Ważnym wydarzeniem w historii organizacji stały się obchody święta majowego. Rano pracownicy apteczni przerwali pracę. Właściciele nie protestowali. Wszyscy członkowie związku w odświętnych ubraniach pomaszzerowali na obecny plac 1 Maja, gdzie formował się pochód. Zgromadziło się tam już

kilka tysięcy ludzi. Nowa grupa przywitana została owacyjnie. Wyrazem uznania było przyznanie miejsca w pierwszych szeregach pochodu. W czasie wiecu na Zielonym Rynku, gdzie w jednym z domów mieściła się siedziba Rady Delegatów Robotniczych, mówcy podkreślali, że aptekarze byli jedynymi przedstawicielami inteligencji pracującej, którzy wzięli udział w pochodzie.

Kolejne miesiące przyniosły dalsze pogłębianie się inflacji. Latem związek zwrócił się do właścicieli aptek, by w formie rekompensaty wypłacili pracownikom jednorazową zapomogę bezwrotną w wysokości miesięcznej pensji. Żądanie to odrzucono. Ogłoszono strajk. Zamknięto apteki z wyjątkiem jednej, w której pracowali razem... wszyscy właściciele. Po kilku dniach właścicielka jednej z aptek najmniej odporna, widać na trudy fizyczne zemdląca, a po ocuceniu stwierdziła, że „ma

dość tego wszystkiego” i zgodziła się na postawione warunki. Ten pierwszy wyłom sprawił, że wkrótce reszta właścicieli poszła w jej ślady.

Okres działalności związku kończy się w listopadzie 1919 roku. W tym czasie odbył się w Warszawie pierwszy krajowy zjazd pracowników służby zdrowia, w wyniku którego powstał m. in. Ogólnopolski Związek Farmaceutów-Pracowników. Włocławską organizację reprezentował wówczas A. Szczygłowski. W grudniu we Włocławku utworzony zostaje oddział OZFP.

Tak przedstawia się pokrótce historia tej organizacji. Jak potoczyły się późniejsze losy włocławskich pracowników aptecznych? W roku 1920 zawiechuła wojenna i wyjazd części najaktywniejszych członków spowodowały, że oddział OZFP rozpadł się. W 4 lata później wraca do Włocławka jeden z założycieli związku — Z. Elżanowski. Od Zarządu Głównego OZFP otrzymał upoważnienie na ponowne stworzenie oddziału związkowego. Do restytuowanego przez niego oddziału wstąpiło około 20 farmaceutów. Związek działał we Włocławku do września 1939 roku.

Lata okupacji przyniosły wiele przykładów bohaterstwa i patriotycznych postaw włocławskich aptekarzy. Potajemnie sprzedawano leki zakazane wówczas dla Polaków, m. in. tran, środki przeciwgruźlicze.

Po odejściu Niemców przystąpiono do zabezpieczania aptek. Pierwszą placówką handlową otwartą we Włocławku już w 2 dni po wyzwoleniu miasta była apteka przy ul. 3 Maja. Niedługo otwarto dalsze. Rozpoczął się nowy etap historii.

DARIUSZ KNAPIK

22—23 stycznia 1977 r.

GAZETA STR. 7

Wpłynęło dnia

16.04.98

Ldz.

954/A/Pow/98

Mgr farm. Wojciech Adam Szczygłowski /1892-1945/.

Wydziałem dr J. Englert 7. VII 1945
M-981/1106 9/4

Urodził się w 1892 r. Po zakończeniu I wojny światowej /1918/ powrócił do Polski prawdopodobnie z głębi Rosji, gdzie być może rozpoczął studiować farmację i zamieszkał we Włocławku przy Zielonym Rynku 1. W pobliskiej aptece Jana Gutkowskiego /1863-1959/, mieszczącej się przy Zielonym Rynku 4, przystąpił do pracy a jednocześnie studiował na Uniwersytecie Warszawskim, gdzie 14 XI 1921 r. otrzymał dyplom magistra farmacji. Następnie pracował w aptece Ubezpieczalni Społecznej mieszczącej się wówczas przy ul. Chopina 50, a potem w nowo pobudowanym własnym gmachu przy ul. Kilińskiego 16. Gdy podczas okupacji hitlerowskiej apteka ta została zlikwidowana /1940/, wówczas skierowano Go do apteki przy ul. Kościuszki 1. To w tej aptece, będąc związany z miejscowym ruchem oporu, pomagał wraz z mgr Zbigniewem L. Elżanowskim /ur. 1895/ ludności polskiej udostępniając jej, często nawet bezpłatnie, regramentowane a nawet niedostępne leki, jak na przykład środki przeciwgruźlicze, tran itp. Dzięki jego działalności dr Józef Englert /1903-1945?/ mógł potajemnie leczyć ukrywającego się przed gestapo ks. Jana Żaka /1870-1943/ - emerytowanego proboszcza z Ciechocinka. Za tę konspiracyjną działalność 5 V 1944 r. został przez gestapo wraz z dr J. Englertem aresztowany, wywieziony do obozu karnego w Radogoszczy k. Łodzi i krótko przed jego wyzwoleniem 19 I 1945 r. spalony.

Gdy 3 I 1919 r. powstał we Włocławku Związek Zawodowy Pracowników Aptecznych, wówczas został jego pierwszym prezesem. W listopadzie tegoż roku Związek ten przekształcił się w Ogólnopolski Związek Farmaceutów-Pracowników i wówczas miejscowe koło wydelegowało W. A. Szczygłowskiego na jego I-szy Zjazd Ogólnopolski.

Był poliglota, znającym 8 języków obcych, co pozwalało Mu prowadzić bardzo szeroką korespondencję z wieloma, w ten sposób poznanymi i zaprzyjaźnionymi ludźmi na całym świecie.

Po śmierci swojej pierwszej żony, nauczycielki gimnazjalnej, z którą miał 2 dzieci, poślubił /1932/ prowizora farmacji Marię z Wojanisów /1899-1986/ i z tego związku urodził się /1933/ syn Jerzy. Ukończył on /1959/ w Białymstoku Akademię Medyczną, zdobył specjalizację z zakresu ortopedii i traumatologii a obecnie zamieszkuje w Szczecinie. W czasie okupacji był kurierem pomiędzy swoim ojcem a Tadeuszem Zalewskim /1901-1987/, komendantem Obwodu Aleksandrowsko-Nieszawskiego Armii Krajowej, ps. Jur, przynoszącym listy i paczuszki z lekarstwami.

Zródła:

- Fundacja. Archiwum Pomorskie Armii Krajowej w Toruniu: materiały niepublikowane.
- D.Knapik: Legitymacja nr 7. Gazeta Pomorska z 22 I 1977 r.
- S.Konopka: Rocznik lekarski na rok 1936, Warszawa 1936, s.1426, 1532.
- Polski almanach medyczny na rok 1956 pod red.Z.Woźniewskiego. Warszawa 1957, s.597, 609, 711
- J.Szczygłowski: kontakt osobisty 24 V 1996 r.
- L.Zalewski: korespondencja z 23 III 1996 r.

[Tadeusz Rymański
Hroćewski
ul. Ciopa 13]

Wojciech Adam Szczygłowski 7.11.1918

Mgr farm. Wojciech Adam Szczygłowski /1892-1945/.

Urodził się w 1892 r. Po zakończeniu I wojny światowej /1918/ powrócił do Polski prawdopodobnie z głębi Rosji, gdzie być może rozpoczął studiować farmację. i zamieszkał we Włocławku przy Zielonym Rynku 1. W pobliskiej aptece Jana Gutkowskiego /1863-1959/, mieszczącej się przy Zielonym Rynku 4, przystąpił do pracy a jednocześnie studiował na Uniwersytecie Warszawskim, gdzie 14 XI 1921 r. otrzymał dyplom magistra farmacji. Następnie pracował w aptece Ubezpieczalni Społecznej mieszczącej się wówczas przy ul. Chopina 50, a potem w nowo pobudowanym własnym gmachu przy ul. Kilińskiego 16. Gdy podczas okupacji hitlerowskiej apteka ta została zlikwidowana /1940/, wówczas skierowano Go do apteki przy ul. Kościuszki 1. To w tej aptece, będąc związany z miejscowym ruchem oporu, pomagał wraz z mgr Zbigniewem L. Elżanowskim /ur. 1895/ ludności polskiej udostępniając jej, często nawet bezpłatnie, reglamentowane a nawet niedostępne leki, jak na przykład środki przeciwgruźlicze, tran itp. Dzięki jego działalności dr Józef Englert /1903-1945?/ mógł potajemnie leczyć ukrywającego się przed gestapo ks. Jana Żaka /1870-1943/ - emerytowanego proboszcza z Ciechocinka. Za tę konspiracyjną działalność 5 V 1944 r. został przez gestapo wraz z dr J. Englertem aresztowany, wywieziony do obozu karnego w Radogoszczy k. Łodzi i krótko przed jego wyzwoleniem 19 I 1945 r. spalony.

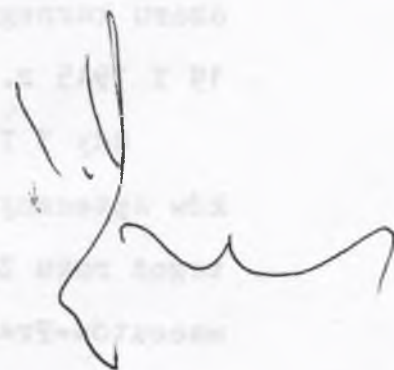
Gdy 3 I 1919 r. powstał we Włocławku Związek Zawodowy Pracowników Aptecznych, wówczas został jego pierwszym prezesem. W listopadzie tegoż roku Związek ten przekształcił się w Ogólnopolski Związek Farmaceutów-Pracowników i wówczas miejscowe koło wydelegowało W. A. Szczygłowskiego na jego I-szy Zjazd Ogólnopolski.

Był poliglota, znającym 8 języków obcych, co pozwalało Mu prowadzić bardzo szeroką korespondencję z wieloma, w ten sposób poznanymi i zaprzyjaźnionymi ludźmi na całym świecie.

Po śmierci swojej pierwszej żony, nauczycielki gimnazjalnej, z którą miał 2 dzieci, poślubił /1932/ prowizora farmacji Marię z Wojciszów /1899-1986/ i z tego związku urodził się /1933/ syn Jerzy. Ukończył on /1959/ w Białymstoku Akademię Medyczną, zdobył specjalizację z zakresu ortopedii i traumatologii a obecnie zamieszkuje w Szczecinie. W czasie okupacji był kurierem pomiędzy swoim ojcem a Tadeuszem Zalewskim /1901-1987/, komendantem Obwodu Aleksandrowskiego Nieszawskiego Armii Krajowej, ps. Jur, przynoszącym listy i paczuszki z lekarstwami.

Zróżdka:

- Fundacja. Archiwum Pomorskie Armii Krajowej w Toruniu: materiały niepublikowane.
- D.Knapik: Legitymacja nr 7. Gazeta Pomorska z 22 I 1977 r.
- S.Konopka: Rocznik lekarski na rok 1936, Warszawa 1936, s.1426, 1532.
- Polski almanach medyczny na rok 1956 pod red.Z.Woźniewskiego. Warszawa 1957, s.597, 609, 711
- J.Szczygłowski: kontakt osobisty 24 V 1996 r.
- L.Zalewski: korespondencja z 23 III 1996 r.

IV / Korespondencja rodziny Wojciecha
1. Adamsa Szarytowskiego: &h

1. List do Jenego Szarytowskiego (?) w sprawie ojca, rękopis kserokop. k. 1 s. 1
2. Pismo Jenego Szarytowskiego z 21.06.1976r. do Len. Wojew. z BoWiD we Wrocławku, kserokop. k. 1 s. 2
3. Pismo z BoWiD Len. Woj. we Wrocławku z 23.07.1976r. do Jenego Szarytowskiego, kserokop. mpis. k. 1 s. 3
4. Pismo Dariusza Knapika do Jenego Szarytowskiego z 22.02.1977r., mpis, kserokop. k. 1 s. 4
5. Pismo Zbigniewa Elianowskiego do Jenego Szarytowskiego, kserokop. rękop. k. 1 s. 5-6

Do
Zarządu Wojewódzkiego ZBOWiD
we Włocławku
ul. Piekarska 16

Uprzejmie proszę o udzielenie mi wyczerpujących informacji zawartych w archiwach Oddziału Włocławskiego ZBOWiD, a dotyczących mego Ojca Wojciecha Adama Szczygłowskiego urodzonego dnia 7 grudnia 1891 roku w Skalbmierzu, z zawodu magistra farmacji ostatnio zatrudnionego w aptece przy Placu Wolności 1 i tamże na I-szym piętrze zamieszkałego /Leslau a/d Weichsel, Adolf Hitler Platz 1/.

Ojciec mój jako członek Ruchu Oporu na terenie Włocławka aresztowany został w aptece w której pracował dnia 5 maja 1944 roku początkowo więziony w miejscowym więzieniu, potem wywieziony do Obozu Koncentracyjnego w Łodzi-Radogoszczy /Radgasten/ i tam żywcem spalony w przeddzień wyzwolenia /18 stycznia 1945r/

Jestem w posiadaniu oficjalnego pisma Zarządu Oddziału ZBOWiD we Włocławku, datowanego 17.10.1950r i podpisanego przez prezesa Mieczysława Wiśniewskiego, oraz sekretarza Wacława Kila /l.dz.585/50/ stwierdzającego przynależność mego Ojca do Związku Powstańców Polskich, organizacji o której istnieniu nie słyszałem i która jak przypuszczam była częścią jakiejś większej i bardziej znanej organizacji Ruchu Oporu. Być może przytoczona nazwa organizacji była nazwą przejściową, lub tymczasową. We wspomnianym wyżej piśmie jest podana również data i miejsce aresztowania Ojca przez GESTAPO, a nadto wymienieni są Wacław Guzowski i Stefan Kowalski jako świadkowie i współpracownicy Ojca - po wojnie członkowie Zarządu i Komisji Rewizyjnej ZBOWiD, we Włocławku.

Dla ułatwienia też podaję fakty, które zachowały się w mojej pamięci: Współpracownikami Ojca byli:

- 1/Dr Józef ENGLERT, zam. Włocławek, ul. Cyganka 8 lub 9 - Zginął razem z Ojcem w Radogoszczy
- 2/Władysław/?/ TRZCINSKI, zam. Włocławek,
- 3/.....KOSMALSKI, zam. Włocławek, zginął w Oświęcimiu,
- 4/.....Pisański, zam. Włocławek ul. Kaliska 32m4. zginął w Oświęcimiu
- 5/ NN - jubiler, prowadził zakład zegarmistrzowski-jubilerski przy Placu Wolności, podobno przeżył obóz koncentracyjny i powrócił, jego nazwisko zatarło się w mej pamięci a losy powojenne nie są mi znane.
- 6/ NN - zamieszkały w Lubieniu lub Codczu/Godetz/należał do tej samej organizacji, po zesłaniu do Radogoszczy wykupiony przez żonę za kosztowności, przeżył okupację.
- 7/Podobno grupie konspiracyjnej przewodził major Wojsk Polskich który po przejściu załamania nerwowego zdradził organizację powodując masowe aresztowania.

Jeszcze raz bardzo proszę o przesłanie mi wyczerpujących danych o organizacji do której Ojciec należał i o jego działalności w Ruchu Oporu.

Jerzy Szczygłowski

Włocławek dnia 23 lipca 1976 r. TV/1/3

Ob. Jerzy Szczygłowski
70-426-Szczecin

ul. Swierczewskiego 2/9.

Zarząd Wojewódzki Związku Bojowników o Wolność i Demokrację we Włocławku niniejszym informuje, że Archiwum Państwowe we Włocławku nie jest w posiadaniu akt osobowych osób więzionych w miejscowym więzieniu we Włocławku, w tej sprawie prosimy się zwrócić do Wojewódzkiego Archiwum Państwowego w Bydgoszczy przy ul. Dworcowej Nr 65. lub - Okręgowa Komisja Zbrodni Hitlerowskich w Bydgoszczy ul. Wały - Jagiellońskie.

Organizacja "Związek Powstańców Polskich" do której rzekomo miał należeć Wojciech-Adam Szczygłowski jest nikomu nie znana na terenie miasta Włocławka.

Stefan Kowalski i Wacław Guzowski, którzy jako świadkowie podpisali oświadczenie o przynależności Wojciecha Adama Szczygłowskiego do wymienionej organizacji, a zgodność ich podpisów stwierdzili: Kol. Kol. Mieczysław Wisniewski i Wacław Kil.

Należy nadmienić, że wymienieni w piśmie dawno pamięć onich zaginęła, jedynie Kol. Mieczysław Wiśniewski zamieszkuje we Włocławku przy ul. Boh. Strajku 1936. Nr. 21.

Łączymy kombatanckie pozdrowienia.-

Wiceprezes
Zarządu Wojewódzkiego ZBoWiD

Edward Nudara
Edward Nudara

Włocławek, 22.II.1977 r.

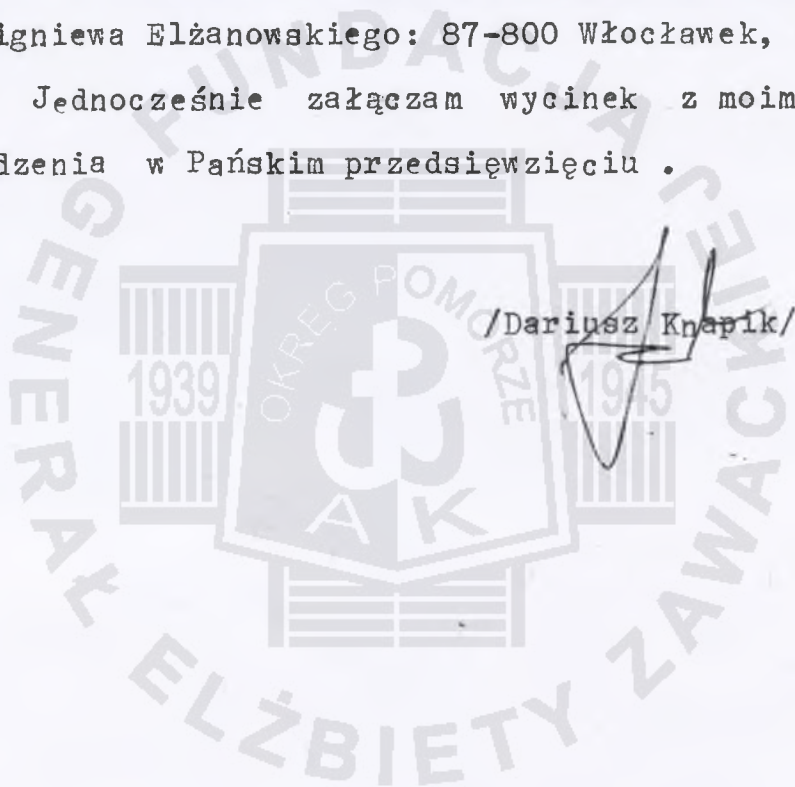
14/1/4

Szanowny Panie ,

Z prawdziwą przyjemnością przeczytałem Pański list. Jest to dla mnie duża satysfakcja zawodowa, że dzięki mojemu materiałowi będę mógł pomóc Panu w poszukiwaniach śladów działalności Ojca .

Materiał do mojego artykułu gromadziłem na podstawie dokumentów i relacji jedyne go z żyjących obecnie we Włocławku założycieli Związku Zawodowego Pracowników Aptecznych - Zbigniewa Elżanowskiego . Jest to jedyny ślad ,który może pomóc Panu w poszukiwaniach . Podaję Panu adres Zbigniewa Elżanowskiego: 87-800 Włocławek, ul.Olszowa 7 m 38 /tel.252-06/ . Jednocześnie załączam wycinek z moim artykułem .

Życzę powodzenia w Pańskim przedsięwzięciu .

/Dariusz Knapik/

Włocławek 24.08.82

Hełmowy Panie Józefo!

Prześladam Panu kilka dokumentów, ułożonych
w przelotną chronologicznie:

- 1) Legitymację WZ - od białej fotograficma
- 2) Bilet wycieczki z okresu studiów Ojca w Warszawie
- 3) Zdjęcie artystyczne pracowników Afteki przy Chyży
z końca 1924 roku. Miernotkiem był Ojciec Panu
W pierwszym rzędzie na fotografii siedzi z lewej
strony, poniżej Wojciechówka, pośrodku
żona Ojca (na fotografii z prawej strony obok [Wojciechów])
- 4) Zarządzenie o służbie

Jeśli wróci po wyjeździe, jest tylko grupa
z 1924 roku. Renta jest mi zbezduła.

Dość jeszcze w przygotowaniu jeszcze kilka dokumentów,
zależnie od tego, czy sprawa mi teraz trudniejsza,
bo w tym archiwum zajmuję kilka kartonów
projektu i przygotowanie projektu roz'wiązania o
działalności Pana. Jedno rozwiązanie wystawis
ją, drugie G. pracownik Uber, Hydromie, która
mała te sprawy. (p. Krystyna Kryściańska Skrzynka) ¹⁹³⁹
Organizacja, do której należał Ojciec Panu
literackoemu przez kilka dni, awersuje po
parę osób dziennie. Proszę mi przyjąć wstępną,
żeby uciekać, ale powiadzać mi, że nie grozi
mi aresztowanie. Dmyliś się. W literackoemu
się jego ludem po aresztowaniu.

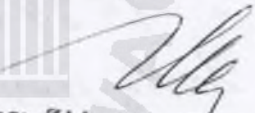
IV/11/6

Artyście przemawia na tym, że nie był biły
i torturowany. ~~Ma~~ Był podobno spokojny.
Arentowem był wywieziono do więzienia w Radogoszczu
Po dwóch tygodniach jeden z arentowem był wójt.
Romanowem z nim o jego Frygdyłobem.
Podobno był spokojny, nie zataczał się. Z przyjemnością
przechowywał swoją ciastkę do nosa. Mówił, że
praca jego i praca są cicha.

Miemy wycofać się z polityki i zwrócić uwagę z więźniem.
Mówiłem, że spalił się również w Frygdyłobie,
ale była pogoda, że zmarł przed spaleniem więźniem.

Żak było naprawdę trudno stwierdzić
Przejechał podwójnie od p. Kystyny Kryżanickiej,
To ona podpisała jedno z zaświadczeń -

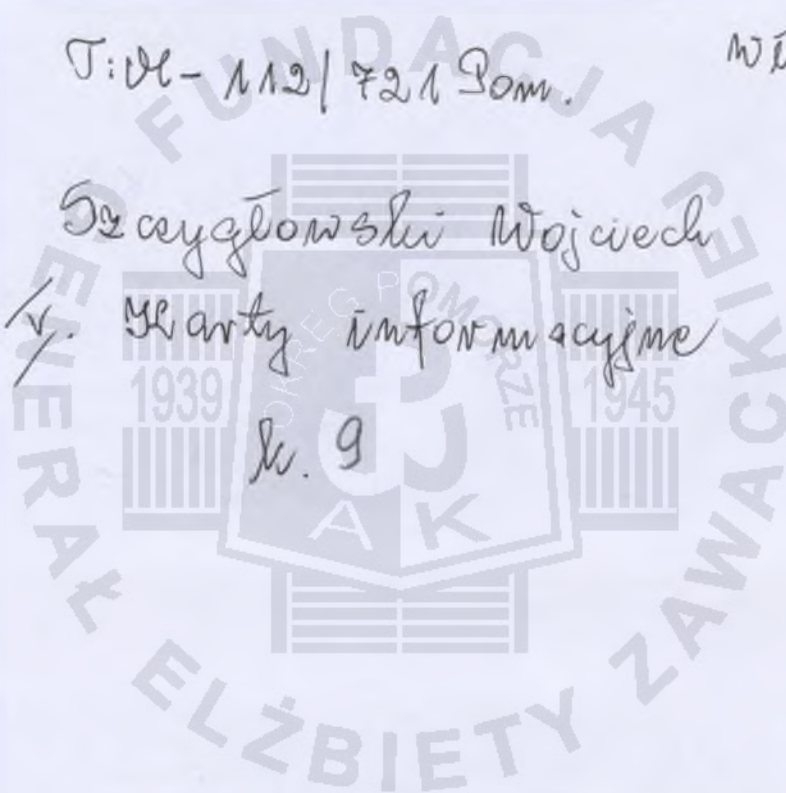
Ważności podwójnie

mgr Zbigniew Elżanowski

T:DL-112/721 Pom.

Włocławek

Sezycłowski Wojewódzki
K. Biarty informacyjne
L. 9

Włodzianki

+ Szarygłowski drugi farm. Wojciech Polan 2
inf. d. Zaleska 1986-06-09

urodz. 5 V 1944

aptekarz Plac Wolności nr. 6 XII 1891

zginął w Radogoszczu

odpn. zaświadczenie 230 u. D. 17 X 1957.

zaświadczenie dostawca syna

dotk. choroby farm. Szarygłowski

Szerecin ul. Wyzwolenia 36/2

razem z W. Szarygłowskim był uczest. do Eng-
letha lekarz z Włodzianki

Brando podobnie (wg syna farm.)

tworzył Kombiok Sam 7.

verte

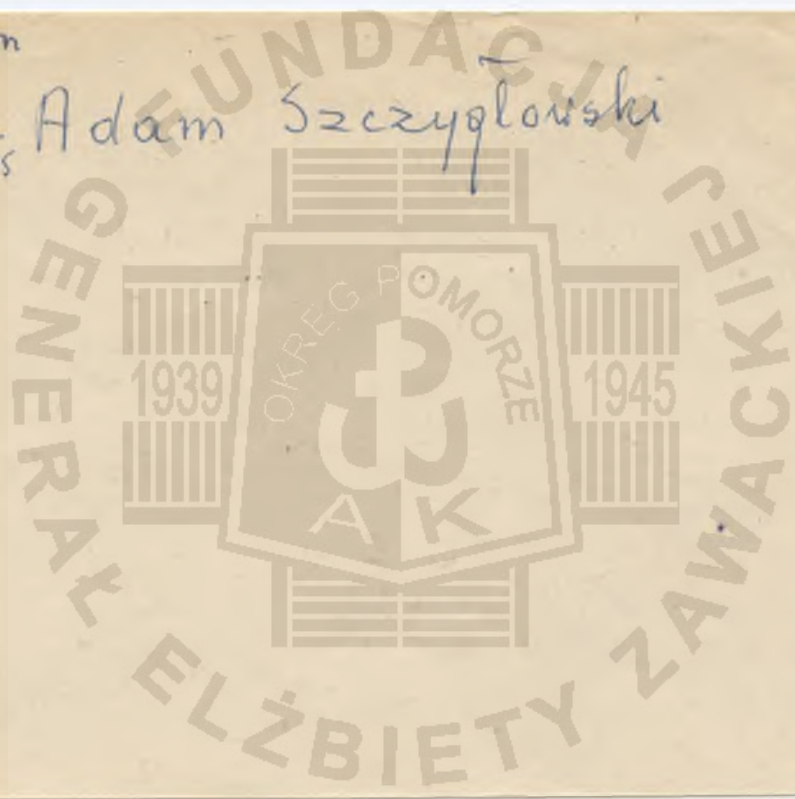
verte

rel. n. 112 Zdzisław Władysław
Szary gwardzi Wojciech Tokam
inf. L. Zaleski z Surochowa i wdowy Marii Szary³
mjr farm
nr 7 xii 1891 w Skelbunimie gminie Topole
par. Pinczów
arcont. 5 vi 1944 w
29 an 18/19 i 1945 w Radogostowie

112 m

+ Adam Szczygłowski
I-1945

AK
Włodowol
4

Безымяслени Хојациу Адам

Міод.
AV.

Мгр фармаји з Міодэвхе, Еотуалн AV.
амрзтокену 5.05.44, зенем зідхенем
Јозефем Енглртем, Пісалішнма з Контрслнма.

зоб. Ті: ЕнглрТ J., Мсп. Міод., I/1./с.1

444-97

nr 7

Szczegółowy Hojciech Adam

Małgorzaty z Kociołkami. Ze pośrednictwem
swojego młodszego syna Janusza, który mywał
Kościół z sędzią samą. Obok. Między,
Adamem Marliczem.

zob. T.: Marlicz A., Między Kociołkami, I/1/s. 2

HM4-PT

Włocławek 8
pomoc sanitarna
i medyczna

Mgr farm. Szczygłowski Wojciech
aresztowany 4 maja 1944r zginął
w Radggszczy

Zob. T. Problemowa "Służba Zdrowia "
" Z Kart Historii "Dr med. T. Rejmanowski

Om-2002

Socyngeński Wojciech Adam ^{Wrocław, 9} PK

zob. Liotkowski B., Polska
Podsiemne na Kujawach...
Tomii 2008, s. 201, 209, 224, 233,
235, 236, 269.

Wrocław, 15

112/ Pom.
74 86

oprac.
Żona Maria Szczygłowska
71-500 Szczecin
Aleja Wyzwolenia 36/2

Wrocław

* Adam Szczygłowski

Szczygłowski Adam

